

O'LIB UYG'ONDIM

O'LIM HAMMANI HAM O'LDIRMASLIGINI ANGLADIM...

JALOLIDDIN

*“Eslating, zero eslatma, mo’minlarga
manfaat yetkazur”*

Mundarija

Kirish.....	1
O'lim soati.....	2
Eslatmalar.....	5
O'limga tayyorgarlik.....	7
Qabriston.....	10
Qabr.....	11
Tafakkur.....	13
Ayriliq.....	18
O'limdan qo'rqasizmi?	20
Jon olinishi.....	22
Tavsiya.....	26
Xulosa.....	27

Kirish

Dunyoda haqiqatlar bor va ularning biri bu o'lim! O'limdan hech kim hech qachon qocha olmagan va qocha olmaydi ham. Uning vaqtini yaqin ham uzoq ham qila olmaydi. Payg'ambarimiz Muhammad sollallohu alayhi vasallam ham "Lazzatlarni kesuvchi o'limni tez-tez eslab turinglar" deb marhamat qilganlar. O'limni eslagan va u haqida ko'p o'ylagan kishi o'zligini anglaydi. Bu dunyodagi insoniylikka to'g'ri kelmaydigan ishlarni qilish bir yoqda tursin u ishlarga yaqin ham bormaydi. Kimki shu yomon ishlarni qilayotgan ekan demak u o'lim haqida unutgan. O'limni eslagan inson gunohlarini ham eslaydi va tavba qiladi, istig'forlar aytadi. O'lishini bilgan inson birovning aybini qidirishga, uni g'iybat qilishga vaqt ham, toqat ham topa olmaydi, chunki u o'zi haqida, gunohlari haqida o'ylashdan, istig'for aytishdan bo'sh vaqti bo'lmaydi. O'lim bizga juda yaqindir, biz o'ylaganimizdan ko'ra yaqin.

Bu kitob sizni oz bo'lsada o'lim haqida tafakkur qilishga undasa, insha'Alloh maqsadimizga erishgan bo'lamiz!

O'lim soati

Bu dunyoda inson bilmaydigan narsalari biladiganlaridan ko'p. Ulardan biri esa o'lim vaqti. Bilmaymiz bugunmi yoki ertaga, erta tongdami yoki yarim tun. Ibodatda paytimizmi yoki gunoh ustida, bilmaymiz! Qachon bu olamni tark etishimizni bilmasligimiz ham Allohning bizga qilgan marhamatidir. Bir tasavvur qilib ko'ring, tug'ilishingiz bilan o'lim vaqtingizni bilsangiz. Ya'ni nechchi yoshda vafot etishingizni bilasiz, ana endi hayotingizni tasavvur qilib ko'ring! Uy qurgan bo'larmidingiz? Mashina olgan bo'larmidingiz? Oila qurgan bo'larmidingiz? Yo'q, chunki o'limini qachon ekanligini bilgan inson faqat ibodat qiladi, to'xtamasdan faqat ibodat. Keling shu kunlarimizdan misol keltiraman, bir inson tuzalmas bir dardga chalinsa va unga sizning 3 oy umringiz qoldi deyilsa u inson nima qiladi? Bunga hayotiy misollar juda ko'p. Bu habarni eshitgan insonlar bor boyliklarini xayr-sahovatga sarflab yuborganlarini internet tamoqlari orqali juda ko'p guvohi bo'lganmiz.

Jon oluvchi farishtaga qay holatda yo'liqishimiz ham o'zimizga bog'liqdir, chunki inson nimani ustida yashasa shuni ustida jon beradi. Bunga ham hayotimizdan misollar juda ko'p. Ibrat bo'lishi uchun bir inson haqida aytib bermoqchiman. Bizning mahallada bir inson bo'lar edi, kun ora mast qiluvchi ichimliklarni ichar, giyohvand moddalarni ham iste'mol qilar edi. Esimni taniganimda to shu kunga qadar shu holatda ko'rardim, lekin birovga ziyoni yo'q, ochiq ko'ngil inson edi. Xullas shu insonni bir kuni ertalab ariqda jasadini ko'rdim. Shu holatda yashadi va jon berdi. Alloh rahmat qilsin. Bu inson hayoti hammamiz uchun eslatmadir! Qay holatda o'lishni hohlasangiz shu holatda yashang!

- *Vaqt hammasiga davomi ?*
- *Yo'q, o'lim hammasiga davo !*

Eslatmalar

Yon atrofimizdagi insonlarning birin ketin bu dunyoni tark etishlari, biz uchun juda katta va tushunarli eslatmadir. Bo'layotgan janozalar, vafot etayotgan yaqinlarimiz bizga o'limni eslatmog'i lozim. Lekin ming afsus bu eslatmalar bizga hech narsani eslatmayotgani achinarli. Nega bu gaplarni aytyapman, chunki ko'p marotaba bunga guvoh bo'lganmiz va bo'lib ham turibmiz. Ko'chada, yon atrofimizda, tanishlarimiz atrofida gunohga botib yurgan insonlar bor. Ularning yoshlari ham katta. Agar yaxshilab surishtiradigan bo'lsan o'sha insonlar kamida 10 yoki 20 kishini tuproqqa qo'ygan, janozasida qatnashgan, qabristonga borgan bo'lib chiqadi. Mana endi aytingchi ularga bu eslatmalar tasir qilganmi?

Bir kuni do'stimning onasi olamdan o'tib qoldilar. Bu sabab janozaga bordik, do'stimizga sabr tiladik, ko'nglini oldik. Janozadan so'ng qabristonga yo'l oldik. Qabristonga onaxonimizni tuproqqa qo'yishayotgan edi, shu payt orqamdagi turgan ikki kishining suhbatini eshitib qoldim.

Tasavvur qiling bir inson tuproqqa qo'yilayabdi, bu ikki inson benzinda yuruvchi mashina bilan elektr to'kida yuruvchi mashinani bir biriga solishtirayotgan edi. To'g'risi men ularga achindim, chunki bu dunyoviy bir matohning mavzusi shu qabriston ichigacha, qabrga bir mayit qo'yilatgan holatgacha kiribdimi demak u insonlar qalbi ham shu narsalar bilan to'ladir. Yana bir shunga o'xshash holat bo'lgan edi, faqat u yerda mashina haqida emas balki futbol haqida mavzu ochilgan edi.

O'limga tayyorgarlik

Yuqorida so'z yuritganimizdek, inson qachon o'lim sharbatini totishini bilmaydi. Demak inson doim o'limga tayyor turmog'i lozim. O'limga tayyorgarlik qay tarzda bo'ladi?

Inson avvalo o'limning mohiyatini anglashi lozim, mohiyatini anglamay turib unga tayyorgarlik qilib bo'lmaydi. O'limning mohiyati bizni yaratgan Alloh taologa qaytish ya'ni asl makonimizga qaytish demakdir. O'lim bu Allohga bu o'tkazgan hayotimiz haqida hisobot bermoqdir.

Bu tayyorgarlik inson o'zligini tanimoq bilan bo'ladi. Nima uchun bu dunyoga kelgani, nima uchun yashayotgani va nimani ustida yashayotganini tafakkur qilish orqali bo'ladi. Agar inson bu narsalarni tafakkur qiladigan bo'lsa Alloh uni bejiz yaratmaganini, bu hayot imtihon ekanligi, oxiratda bu dunyoda qilgan har bir ishimiz uchun javob berishimizni anglaydi. Bu anglash insonni Alloh bergan buyruqlarga itoat qilishini, ibodatda bardavom bo'lishini va insonlarga, har bir insonni o'zi

uchun imtihon deb biladi va shunga yarasha hayot kechiradi.

Insonni yaxshiliklar qilishga undovchi kuch bo'ladi doim. Kimdir uchun bu shunchaki uning insonligi bo'lsa, yana bir inson uchun esa Jannatga kirishga bo'lgan intilish yoki Do'zahga tushib qolishdan qo'rquv. Boshqa bir kishi uchun o'lim, ya'ni o'limni eslar ekan ko'prok yaxshi amallar qilishga urinadi.

"Biz hammamiz o'ladigan yoshdamiz !"

Qabriston

Ba'zan inson dunyo ishlariga, tashvishlariga berilib oxiratini unutib qo'yadi. Bu paytda bizga qabriston juda ham zo'r eslatuvchi bo'ladi. Chunki u yerda chaqaloqlardan tortib qariya chollarning ham qabrlari bor. Negadir insonlar faqat qariyalar vafot etishadi degan tasavvur bor. Lekin o'lim yosh tanlamaydi. Shunchaki qabristonga boring va u yerdagi qabr toshlaridagi yillarga ahamiyat bering va tafakkur qiling. Qabrlarda ne ne umidlarga, maqsadlarga to'la insonlar yotishibdi. Ularning ham kelajak uchun qo'ygan maqsadlari va amalga oshirmoqchi bo'lgan rejalari bor edi; Biri namoz boshlamoqchi edi, odamlar qachon ibodatni boshlaysan deganlarida u: Xudo xohlasa deb yurar edi, lekin u bilmas ediki: Alloh xohlagani uchun ham buyurganini! Yana biri qo'shnisi bilan urishib qolgan edi, lekin yarashmoqchi bo'lib yurgan edi, lekin... Bir joyda o'qigan edim: "Ertaga janozasi bo'ladigan inson, hozir nafas olib turibdi". Shu sabab barchamiz bir birimiz uchun g'animatmiz!

Qabr

Iymon keltirib, solih amallarni qilgan insonlarni Alloh taolo bu dunyoda ham, oxiratning dastlabki bosqichi bo'lgan qabrda ham sobitqadam qilishi haqida quyidagi rivoyat kelgan: Barro ibn Ozib roziyallohu anhu Nabiyy sollallohu alayhi va sallamdan rivoyat qiladi: “يُثَبِّتُ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ” oyati qabr azobi haqida nozil bo'lgan. Unga: “Rabbing kim” – deyiladi, u: “Rabbim Alloh, Payg'ambarim Muhammad sollallohu alayhi va sallam”, – deydi. O'shanday deyishi U zot azza va jallaning: (Alloh iymon keltirganlarni dunyo hayotida ham, oxiratda ham ustuvor So'z (Iymon kalimasi) bilan sobitqadam qilur) (so'zining isbotidir) Imom Muslim rivoyati. Ya'ni, Alloh taolo iymon keltirgan haqiqiy saodatmand mo'min bandalarni dunyoda ham “La ilaha illalloh” kalimasini aytib, iymonda sobit turadigan, yo'ldan adashmaydigan va har xil fitnalarga aldanmaydigan qilib qo'yadi. Oxiratda ham, ya'ni qabrda ikki farishtaning kelib beradigan savollariga ham “La ilaha illalloh” kalimasini aytib, iymonda sobit turadigan sifat ato qiladi.

Har bir shaxs vafot etib, qabrga qo'yilganidan keyin qabrida yo biror ofat oqibatida qabrga ko'milmasdan qolib ketsa, o'sha joyda Munkar Nakir «Rabbing kim? Dining nima? Payg'ambaring kim?» deb so'roq-savol qilishlari haqdir. Ya'ni, inson dengizda cho'kib ketgan yoki yonib kulga aylangan bo'lsa ham, albatta, so'roq qilinadi. Mazkur so'roq-savollarni Alloh taolo O'zi xohlaganidek amalga oshirishiga iymon keltirish lozim. Zero, buning qanday sodir bo'lishini idrok etishga bandalar aqlining quvvati yetmaydi. Qabrda mayyit so'roqqa tutilgan vaqtda va rohat yoki azobga uchraganda jasadiga ruhi qaytishi haqdir. U savolni tushunadi va unga o'z aqli bilan tiriklik paytida qilgan amallariga ko'ra javob beradi.

Umar roziyallohu anhu, qiyomat haqida yoki do'zah haqida gapirilsa yig'lamas ekanlar lekin qabr haqida gapirilsa yig'lar ekanlar! Sababi esa qiyomatda ham insonlar bilan, do'zahga tushsam ham insonlar bilan bo'laman lekin qabrda yakka o'zim bo'lama, degan ekanlar.

Manba: "Islomda janoza" kitobidan

Tafakkur

Bu hayot haqiqiy emas, bu shunchaki tush kabi bir holat. Inson tush ko'rayotganida bu holatlar tushda sodir bo'layotganini bilmaydi, qachon-ki uyg'onsa ana o'shada biladi buning barchasi tush ekanligini. Hayotda ham xuddi shunaqa, inson o'lganidan so'ng bu hayot tush ekanligini anglaydi. Inson vafot etganidan so'ng qabrga qo'yiladi, qo'yilganidan so'ng mayit qabr ichida boshini ko'taradi o'sha payt insonning boshi qabr ustiga tegar ekan va shu payt mayit uyg'onar ekan, bu uyg'onish esa haqiqiy uyg'onishdir.

Ba'zi insonlar shu hayotlik chog'idayok uyg'onishga muvaffaq bo'lishar ekan, lekin bu hammaga ham nasib etavermaydi, chunki Allohga intilgan va ilmiga amal qilgan insonlarga uyg'ona olishadi.

Allohning o'zi ham bandalarini uyg'otishga harakat qiladi, qanday qilib deysizmi ? Allohdan kelayotgan har xil sinovlar, mashaqqatlar ham insonni uyg'onishiga sabab bo'lar ekan. Boshingizga bir musibat

tushdimi demak bilingki Alloh sizni uyg'atmoqchi. "Hayotiy zarbalar", manushu zarbalar biz uyg'onishimiz uchun!

Oramizda o'lib qayta tirilgan insonlar bor desam ishonasizlarmi? Agar aqidamiz bo'yicha qarasak yo'q, lekin Alloh hohlagaan bo'lsa bo'lishi mumkin. Ya'ni bir insonning joni olindi, u Alloh huzuriga bordi va Allohdan yolvorib so'radi: Allohim meni dunyoga qaytar savob ishlar qilib olay hali hech narsaga ulgurmadin degan bo'lsa va Alloh rahimli, unga bir imkon bergan bo'lsa faqat u va Alloh o'rtasida sir bo'lsa. U inson esa qayta tirilib, faqat ibodat bilan kunlarni o'tkazayotgan bo'lsachi?

Har bir jon o'lim sharbatini tutgichidir, lekin hamma ham hayot degan sharbatni totib ko'ra olmaydi.

Ya'ni bu dunyoda hamma o'ladi vaqti soati kelib, lekin hamma ham bu dunyoda yashayoldimikan? Hamma ham o'la oladi, lekin inson kabi hayot kechirish-chi?

Ba'zi insonlar ancha avval o'lib bo'lgan shunchaki ularni qabrga qo'yish qolgan xalos. Ba'zi insonlar esa o'lgan bo'lsalar-da hamon tiriklar!

Ba'zida insonlar bir birlarini tabriklayotganlarida qulog'imizga chalinadi; ming yoshlarga kirib yurgin deb aytishadi. Shu haqida tafakkur qilib ko'rgan edim. Inson ming yoshga kirsa bo'ladimi ? Javobi esa ha kirsa bo'lar ekan, bunga misollar esa hayotimizda talaygina. Masalan yurtimizda yashab, ijod qilgan ulamolar, olim va shoirlarning yoshlari nechida? Barchasi 500 yoshdan oshgan to'rg'rimi, har yili ularning yoshiga yosh qo'shilib boraveradi.

Buning yagona bir sababi bor, u ham bo'lsa: ular o'zlaridan so'ng bu ummat uchun foydali nimadir qoldirishgan! Xoh u bir asar bo'lsin, xoh ilmiy kashfiyot.

Ba'zi insonlar, yaqinlarimiz olamdan o'tganlariga ancha vaqt bo'lgan bo'lsa-da, lekin ular hamon tirikdek, qalbimizda ular yashayotgandek tuyiladi to'g'rimi? Demak o'lim hamma ham o'ldirmaydi! Ba'zi insonlar qalbimizda yashaydi.

Ruhimiz Allohnik. O'lim orqali uni oladi. Jasadimiz qurt-qumursqalarniki. O'limdan so'ng qabrda jasadimizni yeyishadi. Bir narsa bir u bizniki, hayotda ham, qabrda ham, mahshar maydonida ham, Allohning oldida ham bu bizning amalimizdir! Biz bu dunyodan faqat yaxshi yoki yomon amal olib keta olamiz xalos!

«Qayerda bo'lsangiz ham, hattoki mustahkam qal'alarda bo'lsangiz ham o'lim sizni topadir» (Niso surasi, 78-oyat).

Ayriliq

O'lim bu ayriliq (ma'lum bir muddatga), siz sevgan va sizni sevgan insonlar bilan! Ularga juda qiyin bo'ladi, lekin Allohning taqdiriga norizo bo'lish bu bandaning iymoni zaif ekaligidan darak beradi. Ular oxir oqibat sizsizlikka ko'nikishadi.

Men bugun vafot edim !

1. Yarim soatdan keyin mansiz ovqatlanishdi...

2. Bir haftadan keyin do'stlarim tarqalishdi...

3. Bir oydan keyin o'rnimga yangi ishchi olishdi...

4. Bir yildan keyin sevgan qizim boshqasiga erga tegib ketdi...

5. Ikki yildan so'ng hammasi o'sha o'sha...

Siz o'ylamang, o'lganimdan so'ng hamma har kuni mani eslab yig'lab o'tiradi deb, faqat Ota-Ona, qolgan insonlar o'zlari bilan o'zlari bo'lib ketishadi, bu tabiiy, inson unutuluvchidir va bu Alloh tomonidan bizga berilgan bir ne'mat. Tasavvur qiling hamma narsa esimizda tursa, xotiralar bizga yashashga bermas edi! Bizda qoladigani xotiralardir, shu sabab insonlar bilan doim yaxshi muomala bo'ling va ularning xotirasida yaxshi inson sifatida qoling!

O'lim bizni nafaqat yaqinlarimizdan, balki bizning mol-mulkimiz, mashinamiz, uyimiz va boyligimizdan ayiradi! Biz butun umr yelib yuguramiz, boylik to'playmiz va bu boylikni bu dunyoga tashlab ketamiz. Shu sabab ham aytilgan: Berganing o'zingniki, qolgani emas!

Doim saxiy bo'lishga harakat qilaylik! Saxiy bo'lish uchun faqat boy bo'lish kerak emas. Eng yaxshi sadaqa o'zingizga kerak bo'lib turganida birovga sadaqa qilishingizdir. Agar boy bo'lsangiz tabiiy sadaqa qilasiz, lekin kambag'al bo'la turib sadaqa qilish bu jasorat va Allohga bo'lgan iymondir.

O'limdan qo'rqasizmi ?

Insonlar o'limda juda qo'rqishadi, ba'zi insonlarni ko'rganman agar o'lim haqida mavzu ochilsa darrov boshqa mavzuga o'tishni talab qiladi. To'g'ri insonlar turli xil vaziyatlarda hayotda ko'z yumishadi. Bir inson dahshatli yo'l transport hodisasida vafot etsa, yana bir inson cho'kib o'ladi. Bularning barchasi qo'qinchilik ko'rinishi mumkin lekin bu jasad xalos, ya'ni jasadning ahvoli, biz uchun ruhimizning holati muhimdir.

Agar inson Allohdan qo'rqsa, boshqa qo'rqadigan narsa qolmaydi! O'lim bu bir hodisa xalos, har birimizning boshimizda bor. Agar dunyo hayotida Allohdan qo'rqib yashagan bo'lsak bo'ldi, jon oluvchi farishta kelib jonimizni oladi va biz Allohga qaytamiz!

"Qalbingni o'lim kutayotgandek toza tut"

Jon olinishi

O'lim oldi alami shiddatidan mayyitning ovozi chiqmay qoladi. Zero, o'lim azobi avjiga chiqqan bo'ladi. Azob uning qalbi va butun tanasida g'olib bo'ladi. Tananing hamma a'zolari zaiflashadi. Yordam so'rashga unda zarracha quvvat va majol yo'q. U ingrash, dodlash, madad so'rash bilan biroz istirohat etsam, deb orzu qiladi. Ruhi barcha tomirlaridan sug'urib olinadi. Uning har bir a'zosi asta-sekin o'la boshlaydi. Birichi bo'lib ikki oyog'i, so'ngra ikki boldiri, so'ng ikki sonining sovishi yuz beradi, ruhi (joni) halqumga keladi. Ana shu vaqtda uning dunyo va ahli-ayoliga nazari so'nadi. Unga tavba eshiklari berkiladi. Zero, Ibn Umar roziyallohu anhumodan rivoyat qilingan hadisda Rasululloh sollallohu alayhi va sallam bunday deganlar:

"Chindan ham Alloh banda tavbasini g'arg'ara kelmasidan avval qabul qiladi".

G'arg'ara – ruh halqumga yaqin kelgan vaqtdir. Shuning uchun mo'min kishi gunohlarga tavba qilishga shoshilmog'i, savobli ishlarni ko'paytirmog'i kerak. Zotan, kishi boshiga o'lim qachon kelishini bilmaydi. U to'satdan kelib qolishi mumkin.

Tavba lug'atda «qaytish» degan ma'noni anglatadi. Ahli sunna val-jamoa ulamolari haqiqiy tavba bo'lishi uchun unda uchta shart topilishi lozimligini aytganlar:

1. Qilgan gunoh ishi uchun nadomat chekish.
2. Mazkur gunoh ishni tashlash.
3. Bunday gunohni aslo takrorlamaslikka azmu qaror qilish.

Jon halqumga taqalغان paytda esa mazkur shartlar topilmaydi. Chunki tavba qiluvchi yana o'sha gunohlarni qilishi mumkinligiga ko'zi yetib turgan paytda tavba keltirib, ularni boshqa sodir etmaslikka ahd qilsagina, haqiqiy azmu qaror bo'ladi, aks holda majburiy holat yuz beradi.

Ulamolar jon uzilayotgandagi iymon qabul emas, deb bir ovozdan aytganlar. Zero, Alloh taolo bunday marhamat qilgan:

«Bizning azobimizni koʻrganlarida iymonlari ularga manfaat bera olmas edi...» (Gʻofir surasi, 85-oyat). Yaʼni, Allohning joriy etgan sunnati-qoidasiga binoan, azobni koʻrganidan keyin qilingan tavba, keltirilgan iymon qabul etilmas.

Manba: hidoyat.uz

*O'lishdan emas, yomon va ma'nosiz
yashashdan qo'rqishimiz kerak.*

Tavsiya

Har bir insonning yaqinlari kun kelib bu dunyoni tark etishadi. Shu sabab, buni tabiiy qabul qiling. Hech qachon Allohning taqdiridan norizo bo'lmang!

Inson ko'zidan yosh oqadi, qalblar mag'zun bo'ladi lekin bu til Allohga osiy bo'ladigan so'zlarni aytmaydi!

Endi u insonni sog'inishimizni bilganimiz uchun yig'laymiz, taqdirga norizo bo'lib emas! Bu ayrilik emas, ya'ni ayrilik degan so'z biz uchun begona chunki bizni boshqa bir olam kutmoqda! U olamda insha'Alloh yaqinlarimiz bilan birga bo'lamiz!

Xulosa

Inson o'limni doim eslamog'i lozim. Bu kitob ham sizga bir eslatma bo'lgan bo'lsa biz maqsadimizga erishdik, insha'Alloh!

Bu kitobdagi barcha fikrlar to'g'ri degani emas! Biz buni davo ham qilmaymiz. Bir ilm talabida yurgan insonning fikrlaridir.

Nisbatan kichik shakldagi kitoblar yozayotganim sababi: insonlarning toqati ko'tarsin va o'qiganlariga amal qilishi osonlashsin degan maqsadda!

Agar kitobdan hato va kamchiliklar topgan bo'lsangiz bu kaminaning aybdir, agar bir yaxshilik topgan bo'lsangiz bu Alloh dandir !

"SIZGA BAXTLI O'LIM TILAYMAN"